

ግሉጽነት ዝጎደሎ መስርሕ፡ ሓቕን ሓሶትን ገጽ-ንገጽ ብከመይ ይጋጠማ ?

ኢሰያስን ዶክ ኣቢን ብናይ ሓባር ወትሃደራዊ እስትራቴጂ ኣውጺኦም፡ ሰራዊት ምክልኻል ኤርትራ ዶቡ ሃገሩ ሰጊሩ ኣብ ውሽጣዊ ኩናት ኢትዮጵያ ኢዱ ከምዘእተወ ቡቡርናዕና ነቲ ሓቕታት እናገለጸና ብዙሕ መርትዖታት ነቕርብ ከምዘለና ይፍለጥ። ብኣንጻሩ ድማ ብኣንጻሩ ድማ ክልቲኦም መራሕቲ ሃገራት ነቲ ኣብ ባይታ ዝተራእየ “ሓቕን መርትዖን ይኸሕዱዎ ” ኣለዉ። ንዝተቐልጹ ሓቕ ክሸፍኑ እዉን ካልእ ሕሱር ወትሃደራዊ ሜላ ክጥቑሙ ይፍትኑ። ንኣብነት ኣብ ትግራይ ዝኣተወ ሰራዊት ምክልኻል ኤርትራን ሰራዊትን ኢትዮጵያ ሓደ ዓይነት ወትሃደራዊ ክዳን (ዩኒፎርም) ከምዘለብሱ ገይርምዎ ኣለዉ። ስለዚ ግሉጽነት ዝጎደሎ መስርሕ፡ ሓቕን ሓሶትን ገጽ - ንገጽ ንምቕላዕ ዝሕግዙና (5) ሓሙሽተ መረጋገጺ ምቕራብ ኣገዳሲ ይመስለና። ንሳቶም ድማ፡

1. ናይ ኢትዮጵያን ኤርትራን ሚኒስትራት መጓጓዣያ(ማሪታይም) ኣብ ዓሰብ ተራኺቦም፡ ወደብ ዓሰብ ድማ ንኢትዮጵያ ኣገልግሎት ክህብ ክጅመር ከምዝኾነ ተሰማሚዖም ዝብል ሓበሬታ ይስማዕ ኣሎ። ክልቲኦም ሚኒስትራት ዝገቡሩ ስምምዕ ግና ኩሉ ግዜ ሚስጥራዊ ስለዝኾነ ወግዓዊ መግለጺ ኣይሃቡሉ ግሉጽነት ስለዘይብሎም። ይኹንምበር መቐጸልታ ስምምዖም ብጋጋዴር ተኸለ ክፍላይ (ማንጀስ) ኣብ ቐረባ እዋን ከም ኣዛዚ ምብራቓዊ ዞባ ኮይኑ ንዓሰብ ዝተቐየረ፡ ምስ ኣምሓዳሪ ዞባ ደቡባዊ ቐይሕ ባሕሪ ኣምባሳደር መሓመድ ሰዒድ ማንታይን (ወዲ ማንታይ) ምስ ናይ ኢትዮጵያ ኣዘዘቲ ምብራቓዊ እዚን ብሓባር ኮይኖም ንጽርግያ ዓሰብ ክሳብ ኮምበልሻ በጺሑም። እዚ መስመር ውሕስነት ስለዘድልዮ ድማ ጥብቕ ሓለዎ ናይ ሓባር ወትሃደራዊ መደባት ከምዘውጽኡ ይስማዕ። ወዲ ማንታይ ደም ምፍሳስ ወቕዒ Strocke ስለዝሓዘ ገለ ክፋል ኣካላቱ ለሚሱ ነይሩ። ስለዚ ናብ ስድራ ቤቱ ንባጽዕ ከይዱ ሕክምናን ፊደራል ፕላስቲሲየን physiotherapy ይገብር ስለዝነበረ ካብ ስራሕ ተገሊሉ ከምዝጸንሑ ይፍለጥ።
2. ካብ መዓሰከር ስደተኛ፡ ካብ ከተማታት ትግራይን ካብ ኣዲስ ኣበባን ወሲኽካ ድማ፡ ቡብእዋኑ ብጸጥታ ህግደፍ ተጨውዮም ንኤርትራ ተመሊሶ ዝተኣሰሩ ስደተኛታት ብጠቕላላ 9, 967 ከምዝበጸሑ ይሕብር ጸብጸብና። እቲ እቲ ቡብእዋኑ ዘውጸእናዮ ዝርዝራዊ ሓበሬታን መርትዖን ግና፡ ብጸጥታ ህግደፍ ዝተፈጸሙ ዘይሰብኣዊ ተግባራት ብመሉኡ ዝገልጽ ዝተማልኤ ጸብጸብ ነይሩ ዝብል እምነት የብልናን። ምክንያቱ ብመሰረቱ ግዜን ሰፊሕ መጽናዕትን ዘድልዮ እዩ። እንተኾነ ግና ዓቕምና ዝፈቐዶ ጸዕሪ ገይርና ዘቕረብናዮ ጸብጸባት ድማ ናቱ ኣወንታዊ ኣስተዋጽኦ ከምዘለዎ ብሕልና ንዓግቡሉ እዩ። ስለዚ ገለ ግዳሳት ኤርትራውያን ኣኸብሮቶም ገሊጾም ድማ፡ ነቲ ቡብእዋኑ ዘውጸእናዮ ሓበሬታ ሙሉእ ስእሊ መታን ክህልወና ጽሙቕ ኣቢልና ክነቕርቦ ጠሊቦም። ስለዚ ንርእይቶኦም ኣኸቢርና ድማ ኣብ ታሕቲ ብሰሌዳ መልክዕ ገይርና ደጊምና ክነቕርቦ ሕጉሳት ኢና።

ካብ ትግራይ ንዝተጨውዩ ስደተኛታት ኤርትራውያን ዝሕብር ዝርዝራዊ ሰሌዳ፡

ተርታ	ስደተኛታት ንኤርትራ ዝተመለሱ ዕለት	ኤርትራ ዝአተዉ ብዝሒ ስደተኛ	ስደተኛታት ካብ ትግራይ ዝተጨውዩሉ - ቦታታት	ስደተኛ ኣብ ኤርትራ ዝአተዉሉ- ቦታታት	ሓበሬታ ዝወጸሉ ዕለት
1	23/ 11/ 2020	300	ካብ መዓስከር ሕንጻጽ	ከረን	08/12/ 2020
2	26/ 11/ 2020	780	>> >> >>> ሕንጻጽ	ኮር - መኖዕ	08/12/ 2020
3	28/ 11/ 2020	940	ካብ በበይኑ ከተማታት	-----	110/ 12/ 2020
4	28/ 11/ 2020	540	ካብ ዓዲ ግራት ዛላምበሳን	ደቕምሓረ	08/ 12/ 2020
5	29/ 11/ 2020	140		ተሰነይ	08/ 12/ 2020
6		3400	ካብ መዓስከር፡ ሺመልባ	ባረንቱ	-----
7	09/ 12/ 2020	320	ካብ ከተማ ኣኸሱም	ባረንቱ፡ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ስለያ	16/ 12/ 2020
8	12/ 12/ 2020	1370	ካብ መዓስከር ሺመልባ	ሻምብቆ	
9		2140	>> >> >>> ሕንጻጽ	ተኸምብያ	
10	22/ 12/ 2020	37	ካብ ኣዲስ ኣበባ፡ ብነፋሪት ኣስመራ ኣትዮም	ንእምባትካላ ከይዶም	24/ 12/ 2020
	ጠቕላላ ድምር	9, 967	ካብ ትግራይ ተጨውዮም ኤርትራ ኣትዮም ዝተአሰሩ	ኣብ በበይኑ ኣብያተ ማሰርቲ ኣትዮም	

- ክልተ ምንቕስቓስ መንእሰያት ኤርትራ፡ /ንሓርነትን ንደሞክራሲን/ ብወገና፡ ሰራዊት ምክልኻል ኤርትራ ምስ ሰራዊት ኢትዮጵያ ተሓባቢሩ ኣብ ትግራይ ይዋጋእ ከምዘሎ ዘረጋግጽ ሓቕታት ኣቕራብና። ንኣብነት ኣብ ትግራይ ዝተወግኡ ኤርትራውያን ኣብ ኤርትራ ይኹን ኣብ ኢትዮጵያ ዝሕከሙሉ ዘለዉ ሆስፒታላት ብመርትዖ ክንገልጹ ምጽናሕና ዝዝከር እዩ። ብተወሳኺ ድማ ኣብ ትግራይ ዝተወግኡ 67 ኤርትራውያን ድማ፡ ኣብ ደብረ - ዘይቲ ዝርከብ ወትሃደራዊ ሆስፒታል ኢትዮጵያ ምስተሓከሙ ድማ፡ ካብ ኣዲስ ኣበባ ብነፋሪት ኢትዮጵያ ገይሮም ንኤርትራ ከምዝአተዉ ብመረጋገጺ ሓቢርና ነይርና።
- UNHCR - ናይ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኮሚሽነር ስደተኛታት ፊሊፖ ግራንዲ፡ ኤርትራ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ኢትዮጵያ ኣብ ኩናት ትግራይ ተሳቲፋ። ኣብ ስደተኛታት ቕትለትን ጭውያን ከምዝነበረ፡ ኣብ መዓስከር ስደተኛታት ዝተራእዩ ጸገማት --- ወዘተ ዝብሉ ዝተማልኡ ጸብጻብ ከምዘለዎ ብጋዜጣዊ መግለጺ ከምዝሓበረ ኩልና ሰሚዕናዮ ኢና። ናይ ዓለም ዓባይቲ መራኸቢ ብዙሓን ከም New York Times. Reuters Blomberg ካልኣት ድማ ከዛረብሉ ጸኒሖም እዮም።

መ/ጀነ/ ስዩም ሰሜን እዚ፡ ኣታክልቲ ግዝ/ ኣምሓ/መቐለ፡ UNHCR- Phillippo ኣምባሳደር- ረድዋን፡ ብ/ ጀነራል ተኸለ ክፍላይ

- እዞም 2- ኢትዮጵያውን ሰበ ስልጣን ድማ ንሓሶት ብሓቂ ገጢሞም ዘቐልዑ እዮም። ቐዳማይ፡ መጀር ጀነራል በላይ ስዩም ኣዛዚ ሰሜን እዚ። ካልኣይ፡ ኣታኸልቲ ገብረሰላሴ ግዝያዊ ኣምሓዳሪ ከተማ መቐለ እዮም። ክልቲኦም ኣብ በበይኑ ግዜ ንነበርቲ መቐለ ህዝባዊ ኣኼባ ሰለዘካየዱ፡ ብትግራይን ንዝቐረበሎም ሕቶ ሓዲ ዓይነት ነይሩ። ንሱ ከኣ ሰራዊት ኤርትራ ሉሉላውነት ኢትዮጵያ ክደፍር መን ኣፍቂዱሉ? ንብረትና ዘሚቱ

ስለምንታይ ዝብል በዓሂ ሕቶ ቐሪቡሎም። ክልቲኦም ሰብ ስልጣናት ዝሃቡዎ መልሲ “ ኣብ ኣቐራርብኡ ገለ ፍልልይ ዋላ እንተልዎ ኣብቲ ሕመረቱ ግና ኣደ እዩ። ክልቲኦም “እወ ሰራዊት ኤርትራ ንትግራይ ኣትዩ እዩ” ኢሎም ስለዝኣመንሉ ድማ ንህዝቢ መቐለ ነቲ ሓቕ ብንጹር ገሊጾሙሉ እዮም። ዶክ ኣቢን ኢሰያሰን ግና ንኹሉ ሓሶትዮ ኢሎም ክኸሕዱዎ ከምዝጸንሑ ይፍለጥ። ሕጂ ኣብዘን ገለ መዓልታት ድማ፡ ናይ ወጻኢ ጉዳያት ኢትዮጵያ ወሃብ ቻል ዝኾነ ኣምባሳደር ረድዋን ሓሰን ኣብ ዝሃቦ ጋዜጣዊ መግለጺ፡ ሰራዊት ኤርትራ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ኢትዮጵያ ኢዶም ኣየእተዉን “ፈጺሙ ሓሶትዮ” ከምዝበለ ኩልና ሰሚዕናዮ ኢና።

መደምደምታ: ዋላ ትንፈር እምበር ጤል እያ ኢልካ ንሓቕ ክትሸፍን ምፍታን ኣይከኣልን እዩ። ምክንያቱ ኤርትራ ኣብ ኩናት ትግራይ ኣትያ ከምዝተዋግኤት ንቑንቑ ትግርኛን ፍሉይ ላህጃ ኤርትራን ብእዝኩ ሰሚዑ ብዓይኑ ዝተዓዘበ ህዝቢ ትግራይ ብዙሕ እዩ። ኣብ ትግራይ ዝተውግኡ ኤርትራውያን ኣብ ኩሉ ሆስፒታላት ይሕከሙ ከምዘለዉ ዝረኣዩ ስድራ ቤትን ሲቪልን ኣይወሓዱን። ኣብ ኩናት ዝተሳተፉ ኤርትራውያን ስግር ዶብ ኣትዮም ንዝወዓሉዎ ሓቕ ይገልጹ ኣለዉ። ብዘመናዊ ተክኖሎጂ ብሳተላይት ዝተወሰደ ስእልታት ርእዮም ናይ ዓለም ዓቢይቲ ማዕከን ዜና ኣቐሊጹን ነይረን። ጉዳይ ስደተኛታት ዝምልከቶም ትካላት ዓለም ኣብ ውሽጢ ትግራይ ኣትዮም ዝገበሩዎ መጽናዕቲ መሰረት ገይሮም ነቲ ሓቕ ብወግዒ ይገልጹ ኣለዉ። ኣዛዚ ሰሜን እዚ ጀነራልን ግዝያዊ ኣምሓዳሪ ከተማ መቐለን ኣብ ህዝባዊ ኣኼባ ሰራዊት ኤርትራ ኣብ ትግራይ ኣትዩ ከምዝተዋግኤ ኣሚኖሙሉ። ንሳቶም ነቲ ሓቕ ዘይከሓድሉ ቐንዲ ምክንያት ድማ፡ ምስ ህዝቢ ትግራይ ክበኣሱ ስለዘይደለዩ ነቲ ኩውንነት ክዛረቡ ተገዲዶም። ክልቲኦም ሰብ ስልጣናት ኢትዮጵያ ዝሃቡዎ መግለጺ ድማ ኣብ ሚዲያ ኢትዮጵያን ዓለምን ብወግዒ ተቐሊሑ እዩ።

ስለዚ፡ ከም ድሌት ኢሰያሰን ዶክተር ኣቢን ሓቕ ኣይተቐብረትን። ብኣንጻሩ ግና “ሓቕ” ብርእሳ ቦሎኽ ኢላ ንኹሉ ተቐልጦ ኣላ። ሕጂ እዉን ሰራዊት ኤርትራን ሰራዊት ኢትዮጵያን ሓደ ዓይነት ወትሃደራዊ ክዳን ክገብሩ ኣዚዞም ኣለዉ። ምክንያቱ ናይ ዓለም ትካላት ዝገብሩዎ ዘለዉ ጸቕጢ ንምጉዳል፡ ብማዕዶ ዝርኢ ሰብ ድማ ብክዳናም ከይፈልዮም ንምትላል ተባሂሉ ዝተጠቐሙሉ ሕሱር ፖለቲካውን ዲፕሎማሲያውን ሜላ እዩ። ስለዚ ግሉጽነት ዝጎደሎ መስርሕ፡ ሓቕን ሓሶት ገጽ ንገጽ ምስተጋጠማ ድማ፡ ሓቕ ብርእሳ እንተቐብርካያ ብእግራ ስለትወጻእ ኩሉ ግዜ በዓል ሓቕ ሰዓሪ እዩ።

ክፍሊ ዜና ፡ምንቕስቃስ መንእሰያት ኤርትራ ንደሞክራሲ/ንሓርነት
24/ጥሪ/2021